International Journal of Law, Education, Social and Sports Studies (IJLESS)
Volume: 12, Issue S2, 2025 (Special issue-2)
ISSN: 2455-0418 (Print), 2394-9724 (online)

ಪ್ರಶಿಕ್ಷಣ ಸಂಸ್ಥೆಯ ಪ್ರಶಿಕ್ಷಣಾರ್ಥಿಗಳಲ್ಲಿ ಜೀವನ ಕೌಶಲ್ಯಗಳನ್ನು ಬೆಳೆಸುವಲ್ಲಿ ಪ್ರಶಿಕ್ಷಕರ ಪಾತ್ರ

ಮಹದೇವಸ್ವಾಮಿ[1], ಡಾ. ಎನ್. ಲಕ್ಷ್ಮಿ[2]
[1]ಸಂಶೋಧಕರು, ಶಿಕ್ಷಣ ಅಧ್ಯಯನ ಮತ್ತು ಸಂಶೋಧನಾ ವಿಭಾಗ,
ಕರ್ನಾಟಕ ರಾಜ್ಯ ಮುಕ್ತ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾನಿಲಯ, ಮುಕ್ತ ಗಂಗೋತ್ರಿ, ಮೈಸೂರು–06
ಹಾಗೂ
[2]ಶಿಕ್ಷಣ ಪ್ರಾಧ್ಯಾಪಕರು ಮತ್ತು ಡೀನ್ (ಅಕಾಡೆಮಿಕ್)
ಶಿಕ್ಷಣ ಅಧ್ಯಯನ ಮತ್ತು ಸಂಶೋಧನಾ ವಿಭಾಗ, ಕರ್ನಾಟಕ ರಾಜ್ಯ ಮುಕ್ತ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾನಿಲಯ,
ಮುಕ್ತ ಗಂಗೋತ್ರಿ, ಮೈಸೂರು–06

DOI: 10.33329/ijless.12.S2.651

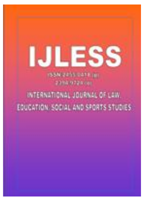

Abstract

ಸಾರಾಂಶ

ಶಿಕ್ಷಣ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ಬಿ.ಇಡಿ. ತರಬೇತಿ ಪಡೆದವರು ಭವಿಷ್ಯದಲ್ಲಿ ನಿಷ್ಠಾವಂತ ಹಾಗೂ ಸಮರ್ಥ ಶಿಕ್ಷಕರಾಗಿ ಬೆಳೆಯಬೇಕು. ಇದಕ್ಕಾಗಿ ಕೇವಲ ವಿಷಯ ಜ್ಞಾನ ಸಾಕಾಗುವುದಿಲ್ಲ; ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿಗೆ ಉತ್ತಮ ಮಾರ್ಗದರ್ಶನ ನೀಡಲು ಜೀವನ ಕೌಶಲ್ಯಗಳ ಮಹತ್ವವನ್ನು ಅರಿತು ಅವುಗಳನ್ನು ಬೆಳೆಸುವುದು ಅಗತ್ಯ. ಜೀವನ ಕೌಶಲ್ಯಗಳು ವ್ಯಕ್ತಿಯ ಭಾವನಾತ್ಮಕ, ಸಾಮಾಜಿಕ ಹಾಗೂ ವೈಯಕ್ತಿಕ ಸಮಸ್ಯೆಗಳನ್ನು ಸಮರ್ಥವಾಗಿ ಎದುರಿಸುವ ಸಾಮರ್ಥ್ಯವನ್ನು ನೀಡುತ್ತವೆ. ಪ್ರಶಿಕ್ಷಣಾರ್ಥಿಗಳು ತಮ್ಮ ವೃತ್ತಿ ಜೀವನದಲ್ಲಿ ಬರುವ ಒತ್ತಡ, ಸಂವಹನ ಸಮಸ್ಯೆಗಳು, ಸಮಸ್ಯೆಗಳ ಪರಿಹಾರ ಮತ್ತು ತಾಳ್ಮೆಯಂತಹ ಕೌಶಲ್ಯಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿರಬೇಕು. ಇವು ಅವರ ಶಿಕ್ಷಣದ ಗುಣಮಟ್ಟವನ್ನು ಮತ್ತು ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳ ಮೇಲೆ ಅವರ ಪ್ರಭಾವವನ್ನು ಉತ್ತಮಗೊಳಿಸುವಲ್ಲಿ ಸಹಾಯ ಮಾಡುತ್ತವೆ. ಆದ್ದರಿಂದ, ಬಿ.ಇಡಿ. ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳ ಜೀವನ ಕೌಶಲ್ಯಗಳ ಪ್ರಸ್ತುತ ಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ಅರಿಯುವುದು ಮತ್ತು ಅವುಗಳನ್ನು ಬೆಳಸುವ ಮಾರ್ಗಗಳನ್ನು ಕಂಡುಹಿಡಿಯುವುದು ಶಿಕ್ಷಕರ ತರಬೇತಿ ಕ್ಷೇತ್ರದ ಪ್ರಮುಖ ಆವಶ್ಯಕತೆ ಆಗಿದೆ. ಬಿ.ಇಡಿ. ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳ ಜೀವನ ಕೌಶಲ್ಯಗಳು ಅವರು ಭವಿಷ್ಯದ ಶಿಕ್ಷಕರಾಗಿ ರೂಪುಗೊಳ್ಳುವಲ್ಲಿ ಅತ್ಯಂತ ಮಹತ್ವದ್ದಾಗಿದೆ. ಈ ಕೌಶಲ್ಯಗಳು ಅವರು ತಮ್ಮ ವೈಯಕ್ತಿಕ ಮತ್ತು ವೃತ್ತಿಪರ ಬದುಕಿನಲ್ಲಿ ಬರುವ ಸವಾಲುಗಳನ್ನು ಸಮರ್ಥವಾಗಿ ನಿಭಾಯಿಸಲು ಸಹಾಯ ಮಾಡುತ್ತವೆ. ಇಂದಿನ ಪಠ್ಯಕ್ರಮಗಳಲ್ಲಿ ಈ ಕೌಶಲ್ಯಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಅರಿವು ಇದ್ದರೂ, ಪ್ರಾಯೋಗಿಕ ತರಬೇತಿಯ ಕೊರತೆ ಕಂಡುಬರುತ್ತದೆ. ಆದ್ದರಿಂದ, ಬಿ.ಇಡಿ ಶಿಕ್ಷಣ ಸಂಸ್ಥೆಗಳು ಜೀವನ ಕೌಶಲ್ಯಗಳ ಅಭ್ಯಾಸಕ್ಕೆ ಹೆಚ್ಚಿನ ಒತ್ತು ನೀಡಬೇಕಾಗಿದೆ. ಇದರಿಂದ ಉತ್ತಮ ಶಿಕ್ಷಕರ ಬೆಳವಣಿಗೆಗೆ ನೆರವಾಗಬಹುದು ಮತ್ತು ಅವರು ಸಮಾಜಕ್ಕೆ ಶ್ರೇಷ್ಠ ಕೊಡುಗೆ ನೀಡಲು ಸಜ್ಜಾಗುತ್ತಾರೆ.

ಕೀಲಿಪದಗಳು : ಪ್ರಶಿಕ್ಷಣ ಸಂಸ್ಥೆ, ಜೀವನ ಕೌಶಲ್ಯ, ಪ್ರಶಿಕ್ಷಕ, ಪ್ರಶಿಕ್ಷಣಾರ್ಥಿ, ಶಿಕ್ಷಣ, ವೃತ್ತಿ.

ಪೀಠಿಕೆ

ಶಿಕ್ಷಣ ಕ್ಷೇತ್ರವು ವೇಗವಾಗಿ ಬದಲಾಗುತ್ತಿರುವ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ, ಶಿಕ್ಷಕರ ಪಾತ್ರವು ಕೇವಲ ವಿಷಯ ಬೋಧನೆಗೆ ಮಾತ್ರ ಸೀಮಿತವಾಗಿಲ್ಲ. ಭವಿಷ್ಯದ ಶಿಕ್ಷಕರಾಗಲಿರುವ ಪ್ರಶಿಕ್ಷಣಾರ್ಥಿಗಳಿಗೆ ಶೈಕ್ಷಣಿಕ ಜ್ಞಾನದ ಜೊತೆಗೆ ತಮ್ಮ ವೈಯಕ್ತಿಕ ಮತ್ತು ವೃತ್ತಿಪರ ಜೀವನದ ಜಟಿಲತೆಯನ್ನು ಸಮರ್ಥವಾಗಿ ನಿಭಾಯಿಸಲು ಅಗತ್ಯವಾದ ಜೀವನ ಕೌಶಲ್ಯಗಳನ್ನು ಬೆಳೆಸಬೇಕು. ಪರಿಣಾಮಕಾರಿ ಸಂವಹನ, ಭಾವನಾತ್ಮಕ ಬುದ್ಧಿವಂತಿಕೆ, ವಿಮರ್ಶಾತ್ಮಕ ಚಿಂತನೆ, ಸಮಸ್ಯೆ ಪರಿಹಾರ, ಒತ್ತಡ ನಿರ್ವಹಣೆ ಮತ್ತು ತಂಡದಲ್ಲಿ ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಹಿಸುವಂತಹ ಜೀವನ ಕೌಶಲ್ಯಗಳು ಶಿಕ್ಷಕರಿಗೆ ತರಗತಿಯ ಪರಿಸರವನ್ನು ಸಮರ್ಥವಾಗಿ ನಿರ್ವಹಿಸಲು ಹಾಗೂ ಪ್ರಶಿಕ್ಷಣಾರ್ಥಿಗಳಿಗಾಗಿ ಉತ್ತಮ ಮಾದರಿಯಾಗಲು ಸಹಾಯ ಮಾಡುತ್ತವೆ.

ಬಹುತೇಕ ಬಿ.ಇಡಿ. ಪಠ್ಯಕ್ರಮಗಳಲ್ಲಿ ಜೀವನ ಕೌಶಲ್ಯಗಳ ಸಿದ್ಧಾಂತಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಅಂಶಗಳನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿದ್ದರೂ, ಪ್ರಾಯೋಗಿಕ ತರಬೇತಿ ಮತ್ತು ಅನುಭವಾತ್ಮಕ ಅಭ್ಯಾಸಗಳು ಕಡಿಮೆಯಾಗಿವೆ. ತಜ್ಞರು ಮತ್ತು ಸಂಶೋಧನೆಗಳು ತಿಳಿಸಿರುವಂತೆ ಪ್ರಶಿಕ್ಷಣಾರ್ಥಿಗಳಿಗಾಗಿ ಈ ಕೌಶಲ್ಯಗಳನ್ನು ನೈಜ ಜೀವನದ ಸನ್ನಿವೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಅಭ್ಯಾಸ ಮಾಡುವ ಅವಕಾಶಗಳು ಸಾಕಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಜೊತೆಗೆ, ಸಾಮಾಜಿಕ–ಆರ್ಥಿಕ ಹಿನ್ನೆಲೆ, ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಪ್ರಭಾವ, ಲಿಂಗಭೇದಗಳು ಮತ್ತು ನಗರ–ಗ್ರಾಮದ ವ್ಯತ್ಯಾಸಗಳು ಪ್ರಶಿಕ್ಷಣಾರ್ಥಿಗಳ ಜೀವನ ಕೌಶಲ್ಯಗಳ ಅರಿವು ಮತ್ತು ಅನ್ವಯಿಕತೆಯ ಮೇಲೆ ಪರಿಣಾಮ ಬೀರುತ್ತವೆ.

ಬಿ.ಇಡಿ. ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳ ಜೀವನ ಕೌಶಲ್ಯಗಳ ಪ್ರಸ್ತುತ ಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳುವುದು ಅತ್ಯಂತ ಅಗತ್ಯ, ಏಕೆಂದರೆ ಈ ಕೌಶಲ್ಯಗಳು ಅವರ ಒತ್ತಡ ನಿರ್ವಹಣೆ, ಮಾನವ ಸಂಬಂಧಗಳ ನಿರ್ಮಾಣ ಮತ್ತು ವೃತ್ತಿಪರ ಸವಾಲುಗಳನ್ನು ಎದುರಿಸುವ ಸಾಮರ್ಥ್ಯವನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸುತ್ತವೆ. ಜೀವನ ಕೌಶಲ್ಯಗಳ ಉತ್ತಮ ಬೆಳವಣಿಗೆ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳ ವೈಯಕ್ತಿಕ ಕಲ್ಯಾಣವನ್ನು ಮಾತ್ರವಲ್ಲ, ಅವರ ವೃತ್ತಿಪರ ಸಾಮರ್ಥ್ಯವನ್ನೂ ಹೆಚ್ಚಿಸಿ, ಮುಂದಿನ ತಲೆಮಾರಿಗೆ ನೀಡುವ ಶಿಕ್ಷಣದ ಗುಣಮಟ್ಟವನ್ನು ಸುಧಾರಿಸುವಲ್ಲಿ ಸಹಾಯ ಮಾಡುತ್ತದೆ.

ಆದಕಾರಣ, ಈ ಅಧ್ಯಯನದ ಉದ್ದೇಶ ಬಿ.ಇಡಿ. ತರಬೇತಿ ಪಡೆಯುತ್ತಿರುವ ಪ್ರಶಿಕ್ಷಣಾರ್ಥಿಗಳ ಜೀವನ ಕೌಶಲ್ಯಗಳ ಪ್ರಸ್ತುತ ಮಟ್ಟವನ್ನು ಪರಿಶೀಲಿಸುವುದು, ಅವರಿಗೆ ಎದುರಾಗುತ್ತಿರುವ ಸವಾಲುಗಳನ್ನು ಗುರುತಿಸುವುದು ಮತ್ತು ಶಿಕ್ಷಕರ ತರಬೇತಿ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರಾಯೋಗಿಕ ಜೀವನ ಕೌಶಲ್ಯಗಳ ತರಬೇತಿಯನ್ನು ಹೇಗೆ ಸಮರ್ಪಕವಾಗಿ ಸಂಯೋಜಿಸಬಹುದು ಎಂಬುದರ ಬಗ್ಗೆ ಶಿಫಾರಸುಗಳನ್ನು ನೀಡುವುದಾಗಿದೆ.

ಬಿ.ಇಡಿ. ಶಿಕ್ಷಕರ ತರಬೇತಿ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಯ ಪ್ರಮುಖ ಅಂಶವಾಗಿ ಜೀವನ ಕೌಶಲ್ಯಗಳ ಬೆಳವಣಿಗೆಯನ್ನು ಗುರುತಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ. ಜೀವನ ಕೌಶಲ್ಯಗಳು (ಐಜಿಜ ಖಿಞುಟಟಥ) ಎಂದರೆ ವ್ಯಕ್ತಿಯು ತನ್ನ ದಿನನಿತ್ಯದ ಸವಾಲುಗಳನ್ನು ಸಕ್ರಿಯವಾಗಿ, ಸಮರ್ಥವಾಗಿ ಮತ್ತು ಸಕಾರಾತ್ಮಕವಾಗಿ ಎದುರಿಸಲು ಸಹಾಯಕವಾಗುವ ವೈಯಕ್ತಿಕ, ಸಾಮಾಜಿಕ ಹಾಗೂ ಭಾವನಾತ್ಮಕ ಸಾಮರ್ಥ್ಯಗಳ ಸಮೂಹವಾಗಿದೆ.

ಶಿಕ್ಷಕರು ಕೇವಲ ವಿಷಯ ವಿದ್ವಾಂಸರು ಅಲ್ಲ, ಅವರು ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳ ಮಾರ್ಗದರ್ಶಕರು, ಮನೋವೈಜ್ಞಾನಿಕ ನೆರವು ನೀಡುವವರು ಮತ್ತು ಸಾಮಾಜಿಕ ಮೌಲ್ಯಗಳ ಪ್ರಸಾರಕಾರರಾಗಿದ್ದಾರೆ. ಆದ್ದರಿಂದ, ಬಿ.ಇಡಿ. ತರಬೇತಿ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಲ್ಲಿ ಜೀವನ ಕೌಶಲ್ಯಗಳ ಉತ್ತಮ ಹಸ್ತಗತೀಕರಣವು ಅವರನ್ನು ಶಿಕ್ಷಕರಾಗಿ ರೂಪುಗೊಳ್ಳುವ ಸಾಮರ್ಥ್ಯವನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸುತ್ತದೆ.

ಶಿಕ್ಷಣ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ಬಿ.ಇಡಿ. ತರಬೇತಿ ಪಡೆದವರು ಭವಿಷ್ಯದಲ್ಲಿ ನಿಷ್ಠಾವಂತ ಹಾಗೂ ಸಮರ್ಥ ಶಿಕ್ಷಕರಾಗಿ ಬೆಳೆಯಬೇಕು. ಇದಕ್ಕಾಗಿ ಕೇವಲ ವಿಷಯ ಜ್ಞಾನ ಸಾಕಾಗುವುದಿಲ್ಲ; ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿಗೆ ಉತ್ತಮ ಮಾರ್ಗದರ್ಶನ ನೀಡಲು ಜೀವನ ಕೌಶಲ್ಯಗಳ ಮಹತ್ವವನ್ನು ಅರಿತು ಅವುಗಳನ್ನು ಹಸ್ತಗತೀಕರಿಸುವುದು ಅಗತ್ಯ. ಜೀವನ ಕೌಶಲ್ಯಗಳು ವ್ಯಕ್ತಿಯ ಭಾವನಾತ್ಮಕ, ಸಾಮಾಜಿಕ ಹಾಗೂ ವೈಯಕ್ತಿಕ ಸಮಸ್ಯೆಗಳನ್ನು ಸಮರ್ಥವಾಗಿ ಎದುರಿಸುವ ಸಾಮರ್ಥ್ಯವನ್ನು ನೀಡುತ್ತವೆ. ಬಿ.ಇಡಿ. ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳು ತಮ್ಮ ವೃತ್ತಿ ಜೀವನದಲ್ಲಿ ಬರುವ ಒತ್ತಡ, ಸಂವಹನ ಸಮಸ್ಯೆಗಳು, ಸಮಸ್ಯೆಗಳ ಪರಿಹಾರ ಮತ್ತು ತಾಳ್ಮೆಯಂತಹ ಕೌಶಲ್ಯಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿರಬೇಕು. ಇವು ಅವರ ಶಿಕ್ಷಣದ ಗುಣಮಟ್ಟವನ್ನು ಮತ್ತು ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳ ಮೇಲೆ ಅವರ ಪ್ರಭಾವವನ್ನು ಉತ್ತಮಗೊಳಿಸುವಲ್ಲಿ ಸಹಾಯ ಮಾಡುತ್ತವೆ. ಆದ್ದರಿಂದ, ಪ್ರಶಿಕ್ಷಣಾರ್ಥಿಗಳ ಜೀವನ ಕೌಶಲ್ಯಗಳ ಪ್ರಸ್ತುತ ಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ಅರಿಯುವುದು ಮತ್ತು ಅವುಗಳನ್ನು ಬೆಳಸುವ ಮಾರ್ಗಗಳನ್ನು ಕಂಡುಹಿಡಿಯುವುದು ಶಿಕ್ಷಕರ ತರಬೇತಿ ಕ್ಷೇತ್ರದ ಪ್ರಮುಖ ಆವಶ್ಯಕತೆ ಆಗಿದೆ.

ಜೀವನ ಕೌಶಲ್ಯಗಳ ಅರ್ಥ ಮತ್ತು ಪ್ರಕಾರಗಳು

1. ಆತ್ಮಜ್ಞಾನ (ಖಜಟಜಿ–ಚಿತಿಚಿಡಿಜಟಿಜ): ತಮ್ಮ ಶಕ್ತಿಗಳು ಮತ್ತು ದುರ್ಬಲತೆಗಳನ್ನು ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳುವುದು, ಭಾವನೆಗಳನ್ನು ಗುರುತಿಸುವುದು ಮತ್ತು ಸ್ವ–ಪ್ರತಿಬಿಂಬನ (ಜಟಜಿ–ಡಿಜಜಿಟಜಛಿಣುಠಟಿ) ಮೂಲಕ ತಾವು ಯಾವ ದಿಕ್ಕಿನಲ್ಲಿ ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದೇವೆ ಎಂದು ಅರಿಯುವುದು.

2. ಪರಿಣಾಮಕಾರಿ ಸಂವಹನ (ಇಜಿಜಿಜಛಿಣುತಜ ಛಿಂಟಟಣಟುಛಿಚಿಣುಠಟಿ): ತಮ್ಮ ಅಭಿಪ್ರಾಯಗಳನ್ನು ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ಹಾಗೂ ಸಮರ್ಥವಾಗಿ ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸುವ ಸಾಮರ್ಥ್ಯ, ಹಾಗೂ ಇತರರ ಮಾತುಗಳನ್ನು ತಾಳ್ಮೆಯಿಂದ ಕೇಳುವ ಸಾಮರ್ಥ್ಯ.

3. ಸಮಸ್ಯೆ ಪರಿಹಾರ ಮತ್ತು ನಿರ್ಧಾರ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುವುದು (ಕಡಿಂಛಟಜಟ-ಂಟತುಟಿಂ ಚಿಟಿಜ ಜಜಛಿಣುಠಟಿ–ಟಚಿಞುಟಿಂ): ಸಮಸ್ಯೆಗಳ ವಿವರಣೆ ಮತ್ತು ವಿವೇಚನೆ ಮಾಡಿ, ಸೂಕ್ತ ಪರಿಹಾರಗಳನ್ನು ಕಂಡುಹಿಡಿಯುವುದು ಮತ್ತು ನಿರ್ಧಾರಗಳನ್ನು ಸರಿಯಾಗಿ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುವುದು.

4. ವಿಮರ್ಶಾತ್ಮಕ ಮತ್ತು ಸೃಜನಾತ್ಮಕ ಚಿಂತನೆ (ಅಡಿುಣುಛಿಚಿಟ ಚಿಟಿಜ ಛಿಡಿಜಚಿಣುತಜ ಣಿುಟಿಞುಟಿಂ): ವಿವಿಧ ದೃಷ್ಟಿಕೋನಗಳಿಂದ ಆಲೋಚಿಸುವುದು, ನವೀನ ಮತ್ತು ರಚನಾತ್ಮಕ ಮಾರ್ಗಗಳನ್ನು ಕಂಡುಹಿಡಿಯುವುದು.

5. ಸಹಾನುಭೂತಿ ಮತ್ತು ಸಾಮಾಜಿಕ ನೈತಿಕತೆ (ಇಟಠಿಚಿಣುಥಿ ಚಿಟಿಜ ˛ಠಛಿಚಿಟ ಜಣುಛಿ): ಇತರರ ಭಾವನೆಗಳನ್ನು ಅರ್ಥಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವುದು ಮತ್ತು ಸಾಮಾಜಿಕ ಮೌಲ್ಯಗಳನ್ನು ಪಾಲಿಸುವುದು.

6. ಒತ್ತಡ ನಿರ್ವಹಣೆ ಮತ್ತು ಆತ್ಮ ನಿಯಂತ್ರಣ (ಖಣಡಿಜ ಟಚಿಟಿಚಿಂಜಟಜಟಿಣ ಚಿಟಿಜ ˛ಜಟಜಿ–ಡಿಜಗಂಣಟಚಿಣುಠಟಿ): ಒತ್ತಡದ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಶಾಂತದಿಂದ ಪ್ರತಿಕ್ರಿಯಿಸುವುದು, ಮನಸ್ಸನ್ನು ನಿಯಂತ್ರಿಸುವುದು.

ಪ್ರಶಿಕ್ಷಣಾರ್ಥಿಗಳ ಜೀವನ ಕೌಶಲ್ಯಗಳ ಪ್ರಸ್ತುತ ಸ್ಥಿತಿ

1. ತರಬೇತಿ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳ ಪರಿಣಾಮ:

ಬಹುತೇಕ ಬಿ.ಇಡಿ. ಕೋರ್ಸ್‌ಗಳಲ್ಲಿ ಜೀವನ ಕೌಶಲ್ಯಗಳ ಕುರಿತು ಸಿದ್ಧಾಂತಾತ್ಮಕ ಪಾಠಗಳು ಲಭ್ಯವಿದ್ದು, ಆದರೆ ಪ್ರಾಯೋಗಿಕ ಮತ್ತು ಅನುಭವಾತ್ಮಕ ತರಬೇತಿಗಳು ಕಡಿಮೆಯಾಗಿವೆ. ತರಬೇತಿಯಲ್ಲಿ ಸ್ವತಃ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳ ಭಾವನೆ ಮತ್ತು ಒತ್ತಡ ನಿರ್ವಹಣೆ, ತಂಡದಲ್ಲಿ ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಹಣೆ, ಹಾಗೂ ಸಂವಹನ ಕೌಶಲ್ಯಗಳನ್ನು ವೃದ್ಧಿಸಲು ಸಾಕಷ್ಟು ಅವಕಾಶಗಳು ಸಿಗುತ್ತಿಲ್ಲ.

ಬಿ.ಇಡಿ ಕೋರ್ಸ್‌ಗಳಲ್ಲಿ ಜೀವನ ಕೌಶಲ್ಯಗಳ ಕುರಿತು ತತ್ವಾತ್ಮಕ ಪಾಠಗಳು ಒದಗಿಸುವುದರಲ್ಲಿ ಸಾಕಷ್ಟು ಪ್ರಗತಿ ಕಂಡುಬರುತ್ತದೆ. ಈ ಪಾಠಗಳು ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿಗೆ ಜೀವನ ಕೌಶಲ್ಯಗಳ ಪರಿಕಲ್ಪನೆ ಮತ್ತು ಅವುಗಳ ಪ್ರಾಮುಖ್ಯತೆಯನ್ನು ತಿಳಿಸುವಲ್ಲಿ ಸಹಾಯಕವಾಗುತ್ತವೆ. ಆದರೆ, ಬಹಳಷ್ಟು ಸಂಶೋಧನೆಗಳು ಮತ್ತು ಕ್ಷೇತ್ರ ಅಧ್ಯಯನಗಳು ಪ್ರಾಯೋಗಿಕ ತರಬೇತಿ, ಕಾರ್ಯಾಗಾರಗಳು, ಅನುಭವಾತ್ಮಕ ಅಭ್ಯಾಸಗಳು ಈ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ಹಿನ್ನಡೆಯಾಗಿವೆ ಎಂದು ತಿಳಿಸುತ್ತವೆ.

ಇದರ ಪರಿಣಾಮವಾಗಿ, ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳು ಕೇವಲ ಸಿದ್ಧಾಂತಗಳನ್ನು ಮಾತ್ರ ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ; ಆದರೆ ವಾಸ್ತವ ಜೀವನದಲ್ಲಿ ಆ ಕೌಶಲ್ಯಗಳನ್ನು ಸಮರ್ಥವಾಗಿ ಬಳಸುವ ಸಾಮರ್ಥ್ಯವಿಲ್ಲದಿರುವುದನ್ನು ಗಮನಿಸಬಹುದು. ಉದಾಹರಣೆಗೆ, ಭಾವನೆಗಳನ್ನು ಸರಿಯಾಗಿ ನಿರ್ವಹಿಸುವುದು, ಒತ್ತಡವನ್ನು ತಗ್ಗಿಸುವ ವಿಧಾನಗಳು, ಸಮಸ್ಯೆಗಳನ್ನು ಸಮೂಹದಲ್ಲಿ ಚರ್ಚಿಸಿ ಪರಿಹರಿಸುವುದು, ತಂಡದಲ್ಲಿ ಸಮನ್ವಯ ಸಾಧಿಸುವುದು – ಇವುಗಳ ಅಭ್ಯಾಸಕ್ಕೆ ಕಡಿಮೆ ಅವಕಾಶ ಕಲ್ಪಿಸುವುದು, ಶೈಕ್ಷಣಿಕ ಶಿಕ್ಷಣದ ಗುಣಮಟ್ಟವನ್ನು ತೋರಿಸುತ್ತದೆ.

ಶಿಕ್ಷಕರಾಗಿ ಬರುವವರು ಸ್ವತಃ ಭಾವನಾತ್ಮಕ ಬದ್ಧತೆ, ತಾಳ್ಮೆ, ಸಂವಹನ ಮತ್ತು ಸಂಘಟನಾ ಕೌಶಲ್ಯಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿರಬೇಕು. ಆದ್ದರಿಂದ, ತರಬೇತಿ ಸಂಸ್ಥೆಗಳು ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಲ್ಲಿ ಈ ಕೌಶಲ್ಯಗಳನ್ನು ಬೆಳೆಸಲು ಹೆಚ್ಚು ಪ್ರಾಯೋಗಿಕ, ಅನುಭವಾತ್ಮಕ, ತಾತ್ವಿಕ ಹಾಗೂ ಕಾರ್ಯಚಟುವಟಿಕೆ ಆಧಾರಿತ ಕ್ರಮಗಳನ್ನು ರೂಪಿಸಬೇಕು. ಉದಾಹರಣೆಗೆ, ಪಾತ್ರ ವಹಿಸುವಿಕೆ (ಡಿಂಟಜ ಠಿಟಚಿಥಿ), ಗುಂಪು ಚರ್ಚೆ (ರಡಿಂಣಾಠಿ ಋುಛಿಣುಂಟಿ), ಕೇಸ್ ಸ್ಟಡಿ, ಮನೋವೈಜ್ಞಾನಿಕ ಕಾರ್ಯಾಗಾರಗಳು ಮತ್ತು ಸಾಮಾಜಿಕ ಸೇವಾ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳು ಪರಿಣಾಮಕಾರಿಯಾದ ಅಂಶಗಳಾಗಿವೆ.

2. ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳ ಅರಿವು ಮತ್ತು ಪರಿಣತಿ

ಹೆಚ್ಚಿನ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳು ಜೀವನ ಕೌಶಲ್ಯಗಳ ಮಹತ್ವವನ್ನು ತಿಳಿದಿದ್ದರೂ, ಆ ಕೌಶಲ್ಯಗಳನ್ನು ಜೀವನದಲ್ಲಿ ಪರಿಣಾಮಕಾರಿಯಾಗಿ ಬಳಕೆ ಮಾಡುವಲ್ಲಿ ಅಲ್ಪ ಪ್ರಮಾಣದಲ್ಲಿಯೇ ಪರಿಣತಿ ಹೊಂದಿರುತ್ತಾರೆ. ಮನೆ ಪರಿಸರ, ಸಾಮಾಜಿಕ ಮತ್ತು ಆರ್ಥಿಕ ಹಿನ್ನೆಲೆ, ಲಿಂಗ ಭೇದಗಳು, ನಗರ–ಗ್ರಾಮೀಣ ವ್ಯತ್ಯಾಸಗಳು ಈ ಕೌಶಲ್ಯಗಳ ವಿಕಾಸದ ಮೇಲೆ ಪರಿಣಾಮ ಬೀರುತ್ತವೆ.

ಈ ಅಡಚಣೆಗಳಿಗೆ ಹಲವು ಕಾರಣಗಳಿವೆ:

- ಮನೆ ಪರಿಸರ: ಕೆಲವು ಕುಟುಂಬಗಳಲ್ಲಿ ಒತ್ತಡ, ಅತಿರೇಕ ನಿರೀಕ್ಷೆಗಳು, ಮೌಲ್ಯ ಗೊಂದಲಗಳು, ಸ್ವತಂತ್ರತೆಯ ಕೊರತೆ ಇವು ಕೌಶಲ್ಯಗಳ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗೆ ಅಡ್ಡಿಪಡಿಸುತ್ತವೆ.
- ಸಾಮಾಜಿಕ ಮತ್ತು ಆರ್ಥಿಕ ಹಿನ್ನೆಲೆ: ಆರ್ಥಿಕವಾಗಿ ದುರ್ಬಲ ಕುಟುಂಬಗಳ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳು ತಮ್ಮ ಜೀವನದ ಅಗತ್ಯಗಳ ಮೇಲೆ ಗಮನ ಹಂಚಿಕೊಂಡು ಕೌಶಲ್ಯ ಅಭ್ಯಾಸಕ್ಕೆ ಬೇಕಾದ ಸಮಯ ಮತ್ತು ಅವಕಾಶವಿಲ್ಲದೆ ಇರುವರು.
- ಲಿಂಗ ಭೇದಗಳು: ಕೆಲವು ಸಮುದಾಯಗಳಲ್ಲಿ ಪುರುಷರು ಮತ್ತು ಮಹಿಳೆಯರಿಗೆ ಜೀವನ ಕೌಶಲ್ಯಗಳ ಕಲಿಕೆ, ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗೆ ಸಾಧ್ಯತೆ ಅಥವಾ ಪ್ರೋತ್ಸಾಹ ಸಮಾನ ಇರುವುದಿಲ್ಲ. ಇದರಿಂದ ಮಹಿಳಾ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಲ್ಲಿ ಸ್ವತಂತ್ರತೆ ಮತ್ತು ಆತ್ಮವಿಶ್ವಾಸ ಕುಗ್ಗಬಹುದು.
- ನಗರ–ಗ್ರಾಮೀಣ ವ್ಯತ್ಯಾಸ: ನಗರ ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಶಿಕ್ಷಣ ಮತ್ತು ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಅವಕಾಶಗಳು ಹೆಚ್ಚಿರುವುದರಿಂದ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳು ಹೆಚ್ಚು ಜಾಗೃತಿ ಹೊಂದಿರುತ್ತಾರೆ; ಆದರೆ ಗ್ರಾಮೀಣ ಭಾಗದಲ್ಲಿ ಬೋಧನಾ ಸೌಲಭ್ಯಗಳ ಕೊರತೆ, ಸಾಮಾಜಿಕ ಸೀಮಿತತೆಗಳು ಈ ಕೌಶಲ್ಯಗಳ ಬೆಳವಣಿಗೆಯನ್ನು ತಡೆಹಿಡಿಯುತ್ತವೆ.

ಈ ಕಾರಣಗಳಿಂದ, ತರಬೇತಿ ಸಂಸ್ಥೆಗಳು ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳ ವೈಯಕ್ತಿಕ ಹಿನ್ನೆಲೆ ಮತ್ತು ಬಾಹ್ಯ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಗಳನ್ನು ಗಮನದಲ್ಲಿಟ್ಟುಕೊಂಡು, ಸಮತೋಲಿತ ಹಾಗೂ ಸಮರ್ಪಿತ ಯೋಜನೆಗಳನ್ನು ರೂಪಿಸಬೇಕು.

3. ಸಾಮಾಜಿಕ ಮತ್ತು ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಅಂಶಗಳು

ಭಾರತೀಯ ಸಮಾಜವು ಬಹುಮಾನ್ಯತೆ ಮತ್ತು ಮೌಲ್ಯಾಧಾರಿತ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯನ್ನು ಹೊಂದಿದೆ. ಇದರಲ್ಲೂ, ಗುಂಪು–ಕೌಟುಂಬಿಕ ಬಾಂಧವ್ಯಗಳು, ಪಾರಂಪರಿಕ ಮೌಲ್ಯಗಳು, ಸಾಮಾಜಿಕ ನೈತಿಕತೆಗಳು ಜೀವನ ಕೌಶಲ್ಯಗಳ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗೆ ಮಿಶ್ರ ಪರಿಣಾಮ ಬೀರುತ್ತವೆ.

- ಗುಂಪು ಮತ್ತು ಕುಟುಂಬ: ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಕುಟುಂಬ ಮತ್ತು ಸಮುದಾಯವು ವ್ಯಕ್ತಿಯ ಬಾಳಿನಲ್ಲಿ ಮಹತ್ವಪೂರ್ಣ ಪಾತ್ರ ವಹಿಸುತ್ತವೆ. ಇದರಿಂದ ವ್ಯಕ್ತಿಯ ಸಾಮಾಜಿಕ ಜವಾಬ್ದಾರಿತನ, ಸಹಾನುಭೂತಿ ಮತ್ತು ಸಂಘಟನಾ ಕೌಶಲ್ಯಗಳು ಬೆಳೆಯುತ್ತವೆ. ಆದರೆ ಕೆಲವೊಮ್ಮೆ ಈ ಬಾಂಧವ್ಯಗಳು ವ್ಯಕ್ತಿಯ ಸ್ವತಂತ್ರ ಚಿಂತನೆ ಮತ್ತು ನಿರ್ಧಾರ ಮಾಡುವಲ್ಲಿ ಅಡ್ಡಿಯಾಗಬಹುದು.

- ಮೌಲ್ಯ ಪದ್ಧತಿಗಳು: ಸಾಂಪ್ರದಾಯಿಕ ಮೌಲ್ಯಗಳು, ಧಾರ್ಮಿಕ ನಿಲುವುಗಳು ಮತ್ತು ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಆಚರಣೆಗಳು ಒಪ್ಪಂದಿತ ಸಮಾಜ ನಿರ್ಮಾಣಕ್ಕೆ ಸಹಾಯ ಮಾಡುತ್ತವೆ. ಆದರೆ, ಕೆಲವೊಮ್ಮೆ ಇವು ಯುವಜನರಿಗೆ ನವೀನ ವಿಚಾರಗಳು ಮತ್ತು ಸಮಕಾಲೀನ ಕೌಶಲ್ಯಗಳನ್ನು ಕಲಿಯುವಲ್ಲಿ ನಿರ್ಬಂಧಗಳಾಗಿ ಕೆಲಸ ಮಾಡಬಹುದು.

- ಸಹಾನುಭೂತಿ ಮತ್ತು ಜವಾಬ್ದಾರಿತನ: ಭಾರತೀಯ ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ ಸೌಹಾರ್ದ ಮತ್ತು ಪರಸ್ಪರ ನೆರವು ಮುಖ್ಯ ಮೌಲ್ಯಗಳಾಗಿವೆ. ಪ್ರಶಿಕ್ಷಣಾರ್ಥಿಗಳು ಈ ಮೌಲ್ಯಗಳ ಮೂಲಕ ಜೀವನ ಕೌಶಲ್ಯಗಳನ್ನು ಹೆಚ್ಚು ಪರಿಣಾಮಕಾರಿಯಾಗಿ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಪಡಿಸುವ ಸಾಧ್ಯತೆ ಇದೆ.

ಬಿ.ಇಡಿ. ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳ ಜೀವನ ಕೌಶಲ್ಯಗಳ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗೆ ತರಬೇತಿ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳು, ವೈಯಕ್ತಿಕ ಮತ್ತು ಸಾಮಾಜಿಕ–ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಅಂಶಗಳು ಎಲ್ಲವೂ ಸಮನ್ವಿತವಾಗಿ ಪರಿಣಾಮ ಬೀರುತ್ತವೆ. ಪರಿಣಾಮಕಾರಿ ಶಿಕ್ಷಣ ಮತ್ತು ತರಬೇತಿ ಮೂಲಕ ಈ ಕೌಶಲ್ಯಗಳನ್ನು ಇನ್ನೂ ಉತ್ತಮಗೊಳಿಸುವ ಅವಕಾಶಗಳು ಇಲ್ಲಿವೆ. ತರಬೇತಿ ಸಂಸ್ಥೆಗಳು ಹಾಗೂ ನೀತಿಗಾರರು ಈ ಅಂಶಗಳನ್ನು ಗಮನದಲ್ಲಿಟ್ಟುಕೊಂಡು ಸಮಗ್ರ, ಪ್ರಾಯೋಗಿಕ ಮತ್ತು ಒಳ್ಳೆಯ ಪಠ್ಯಕ್ರಮಗಳನ್ನು ರೂಪಿಸಬೇಕಾಗಿದೆ.

ಜೀವನ ಕೌಶಲ್ಯಗಳ ತರಬೇತಿ ಅಗತ್ಯತೆ

1. ಪ್ರಾಯೋಗಿಕ ತರಬೇತಿ ಮತ್ತು ಅನುಭವಾತ್ಮಕ ಪಾಠಗಳು: ಬಿ.ಇಡಿ. ಕೋರ್ಸ್‌ಗಳಲ್ಲಿ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳು ಹೆಚ್ಚು ಪ್ರಾಯೋಗಿಕವಾಗಿರಬೇಕು. ಕಾರ್ಯಾಗಾರಗಳು, ತಂಡದಲ್ಲಿ ಕೆಲಸ, ನಾಟಕ, ಪಾತ್ರ ವಹಿಸುವಿಕೆ (ಡಿಂಟಜ ಠಿಟಚಿಥಿ), ಪರಿಸ್ಥಿತಿ ಆಧಾರಿತ ಅಭ್ಯಾಸ (ಛಿಚಿಜ ,ಣಣಜುಛಿ) ಮತ್ತು ಸಮಸ್ಯೆ ಪರಿಹಾರ ಕಾರ್ಯಗಳು ಅವಶ್ಯ.
2. ಮೌಲ್ಯ ಶಿಕ್ಷಣ ಮತ್ತು ಮಾನವೀಯತೆ: ಮೌಲ್ಯ ಶಿಕ್ಷಣದೊಂದಿಗೆ ಜೀವನ ಕೌಶಲ್ಯಗಳ ಬೆಳೆಸುವಿಕೆ ಶಿಕ್ಷಕರಲ್ಲಿ ಮಾನವೀಯತೆ ಮತ್ತು ಜವಾಬ್ದಾರಿತನವನ್ನು ಜಾಗೃತಗೊಳಿಸುತ್ತದೆ.
3. ನಿರಂತರ ಬೆಂಬಲ ಮತ್ತು ಮಾರ್ಗದರ್ಶನ: ಶಿಕ್ಷಕರಾಗುವ ಪ್ರಯಾಣದ ಪ್ರತಿ ಹಂತದಲ್ಲೂ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿಗೆ ಮನೋವೈಜ್ಞಾನಿಕ, ಭಾವನಾತ್ಮಕ ಬೆಂಬಲ ನೀಡುವ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಇರಬೇಕು.

ಸಲಹೆಗಳು

- ಬಿ.ಇಡಿ. ತರಬೇತಿ ಸಂಸ್ಥೆಗಳು ಜೀವನ ಕೌಶಲ್ಯಗಳ ಪ್ರಾಯೋಗಿಕತೆಯ ಅಂಶಕ್ಕೆ ಹೆಚ್ಚಿನ ಒತ್ತಡ ನೀಡಬೇಕು.
- ತರಬೇತಿ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳು ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳ ವೈಯಕ್ತಿಕ ಮತ್ತು ಸಾಮಾಜಿಕ ಬಾಳಿನ ಅಗತ್ಯಗಳಿಗೆ ಹೊಂದಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು.
- ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳ ಭಾವನಾತ್ಮಕ ಮತ್ತು ಮಾನಸಿಕ ಆರೋಗ್ಯ ಬೆಳೆಸುವ ಯೋಜನೆಗಳನ್ನು ತರಬೇತಿ ಸಹಿತ ರೂಪಿಸಬೇಕು.
- ತರಬೇತುದಾರರು ಮತ್ತು ನಿರ್ವಾಹಕರು ಜೀವನ ಕೌಶಲ್ಯಗಳ ಮಹತ್ವವನ್ನು ಅರಿತು ಪ್ರೋತ್ಸಾಹಿಸಬೇಕು.
- ಅಧ್ಯಯನ ಮತ್ತು ಅಭ್ಯಾಸಗಳ ಮೂಲಕ ಜೀವನ ಕೌಶಲ್ಯಗಳ ಪರಿಣಾಮಕಾರಿ ಮಹತ್ವವನ್ನು ಪರೀಕ್ಷಿಸಬೇಕು.

ನಿರ್ಣಯ ಮತ್ತು ಪರಿಣಾಮಗಳು:

ಬಿ.ಇಡಿ. ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳ ಜೀವನ ಕೌಶಲ್ಯಗಳು ಅವರ ಶೈಕ್ಷಣಿಕ ಮತ್ತು ವೃತ್ತಿಪರ ಯಶಸ್ಸಿಗೆ ಅತ್ಯಂತ ಮುಖ್ಯವಾದವು. ಈಗಿನ ತರಬೇತಿ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳು ಸಿದ್ಧಾಂತದಲ್ಲಿ ಉತ್ತಮವಾದರೂ, ಪ್ರಾಯೋಗಿಕ ತರಬೇತಿ ಹಾಗೂ ಅನುಭವದಲ್ಲಿ ಕೊರತೆ ಕಂಡುಬರುತ್ತದೆ. ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳು ಜೀವನ ಕೌಶಲ್ಯಗಳನ್ನು ಅರಿತರೂ, ಅವುಗಳನ್ನು ವಾಸ್ತವ ಜೀವನದಲ್ಲಿ ಅಳವಡಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಹಲವಾರು ಸವಾಲುಗಳಿರುತ್ತವೆ. ಜೊತೆಗೆ, ಅವರ ಕುಟುಂಬ, ಸಮಾಜ, ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಹಿನ್ನೆಲೆಗಳು ಕೂಡ ಈ ಕೌಶಲ್ಯಗಳ ಬೆಳವಣಿಗೆಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಮುಖ ಪಾತ್ರವಹಿಸುತ್ತವೆ. ಆದ್ದರಿಂದ, ಬಿ.ಇಡಿ ತರಬೇತಿ ಸಂಸ್ಥೆಗಳು ಪ್ರಾಯೋಗಿಕ, ಅನುಭವಾತ್ಮಕ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳನ್ನು ಹೆಚ್ಚು ಒದಗಿಸಬೇಕು ಮತ್ತು ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳ ವೈಯಕ್ತಿಕ ಹಾಗೂ ಸಾಮಾಜಿಕ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಗಳನ್ನು ಗಮನದಲ್ಲಿಟ್ಟುಕೊಂಡು ತರಬೇತಿಯನ್ನು ರೂಪಿಸಬೇಕು. ಇದರಿಂದ ಅವರು ಕೇವಲ ಜ್ಞಾನಾರ್ಜನೆ ಮಾತ್ರವಲ್ಲ, ಬದುಕಿಗೆ ಬೇಕಾದ ಕೌಶಲ್ಯಗಳನ್ನು ಸಹ ಸಮರ್ಥವಾಗಿ ಪಡೆದುಕೊಳ್ಳಬಹುದು ಮತ್ತು ಉತ್ತಮ ಶಿಕ್ಷಕರಾಗಿ ರೂಪುಗೊಳ್ಳಬಹುದು.

ಉಪಸಂಹಾರ

ಪ್ರಶಿಕ್ಷಣಾರ್ಥಿಗಗಳ ಜೀವನ ಕೌಶಲ್ಯಗಳು ಅವರು ಭವಿಷ್ಯದ ಶಿಕ್ಷಕರಾಗಿ ರೂಪುಗೊಳ್ಳುವಲ್ಲಿ ಅತ್ಯಂತ ಮಹತ್ವದ್ದಾಗಿದೆ. ಈ ಕೌಶಲ್ಯಗಳು ಅವರು ತಮ್ಮ ವೈಯಕ್ತಿಕ ಮತ್ತು ವೃತ್ತಿಪರ ಬದುಕಿನಲ್ಲಿ ಬರುವ ಸವಾಲುಗಳನ್ನು ಸಮರ್ಥವಾಗಿ ನಿಭಾಯಿಸಲು ಸಹಾಯ ಮಾಡುತ್ತವೆ. ಇಂದಿನ

ಪಠ್ಯಕ್ರಮಗಳಲ್ಲಿ ಈ ಕೌಶಲ್ಯಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಅರಿವು ಇದ್ದರೂ, ಪ್ರಾಯೋಗಿಕ ತರಬೇತಿಯ ಕೊರತೆ ಕಂಡುಬರುತ್ತದೆ. ಆದ್ದರಿಂದ, ಬಿ.ಇಡಿ ಶಿಕ್ಷಣ ಸಂಸ್ಥೆಗಳು ಜೀವನ ಕೌಶಲ್ಯಗಳ ಅಭ್ಯಾಸಕ್ಕೆ ಹೆಚ್ಚಿನ ಒತ್ತು ನೀಡಬೇಕು. ಇದರಿಂದ ಉತ್ತಮ ಶಿಕ್ಷಕರ ಬೆಳವಣಿಗೆಗೆ ನೆರವಾಗಬಹುದು ಮತ್ತು ಅವರು ಸಮಾಜಕ್ಕೆ ಶ್ರೇಷ್ಠ ಕೊಡುಗೆ ನೀಡಲು ಸಜ್ಜಾಗುತ್ತಾರೆ.

ಪರಾಮರ್ಶನ ಗ್ರಂಥಗಳು:

1. Sharma, S., Tiwari, S., & Chopra, R. (2023). A Study of Life Skills of B.Ed. Teacher Trainees of Tonk District. *Elementary Education Online*, *19*(4), 6333–6340.
2. Vijayarani, J., & Geetha, D. (2017). A Study on Life Skills and Value Education among B.Ed Trainees. *International Journal of Research - GRANTHAALAYAH*, *5*(8), 43–54.
3. Life Skills' Attributes in Teacher Trainees. (2022). Journal of Kavikulaguru Kalidas Sanskrit University, IX(II).
4. Quality of a life skills training program in Karnataka, India - a quasi experimental study. (2019). BMC Public Health.